

NOVOVĚK: GEORG WILHELM FRIEDRICH HEGEL (1770 – 1831)

1. Život: Profesionální život se vyvíjí ve třech etapách, které se kopírují i do tří postupně se vyvíjejících etap jeho myšlení.

2. Etapa první: Bernské období (1793 – 1797)

- Četba Kanta, společenský radikalismus.
- Lidové náboženství: Výchova společnosti k mravnosti a svobodě.
- Kritika křesťanství.

3. Frankfurtské období (1797 - 1799)

- Konec republikánství, kritika Kanta.
- Konstrukce dialektické triády

TEZE (POZICE) _____ ANTITEZE (NEGACE) _____ SYNTÉZA (NEGACE-NEGACE)

- Pojem Život: Syntézou Života je náboženství.

4. Jenské období - spolupráce se Schellingem – (1799 – 1806)

4a) Text: Fenomenologie ducha

- Zdůvodnění „pravdivosti“ Hegelova systému.
- Svět jako proces (viz struktura dialektické triády):

Teze: Absolutní idea

Antiteze: Příroda

Syntéza: Společnost

TEZE

- Existuje pouze **Absolutní idea** – mimo prostor a čas
- AI se vyvíjí sama v sobě z vlastního vnitřního popudu a „stává se, zjevuje se“ v pojmech (to jsou fenomény – zjevové formy – absolutní ideje): obsah-forma, příčina-účinek,....
- Toto období vývoje AI je popisováno v Logice.

ANTITEZE

- Absolutní idea existuje jako jinobytí (neguje se): stává se **Přírodou**. Objevuje se prostor.
- Příroda se z vnitřního popudu v sobě vyvíjí ve třech cyklických uzavřených pohybech, které následují jeden za druhým.
- Absolutní idea (která se změnila ve svou vlastní negaci) se stává (zjevuje se) postupně **Mechanickým světem Fyzikálním světem Organicko – fyzikálním světem**
- Na konci období se objevuje člověk.
- Toto období vývoje AI je popisováno v Hegelových textech o přírodě (nevěrohodné).

SYNTÉZA – Filosofie ducha

- Absolutní idea se stává **Společností**. Objevuje se čas.

- Ve třetím stádiu svého vývoje Absolutní idea vybírá a stmeluje to nejlepší z 1. stádia (byla čistou ideou) a to nejlepší ze 2. stádia (byla přírodou).
- AI (stala se společností) má v sobě tedy syntetizovanou **duchovní i materiální stránku**.
- **AI se objektivizuje v lidstvu (lidech a jejich výtvorech)**.
- AI se objektivizuje (stává se) třemi liniemi společnosti. Tyto existují zároveň (ne jeden po druhé):

Subjektivní duch: AI se stává jednotlivými lidmi (avšak pouze těmi, kteří jsou kreativní).

Objektivní duch: AI se stává Právem, Morálkou, Státem, Rodinou.

Absolutní duch: AI se stává Uměním, Náboženstvím, Filosofii. Tyto fenomény však nejsou stejně hodnotné. Nerovnost je dána podílem „materiálna a duchovna“ v syntéze: v umění je více hmoty a méně ducha, v náboženství přibývá podíl ducha a zmenšuje se podíl hmoty, ve filosofii je absolutní minimum hmoty a totální majorita ducha.

PANLOGISMUS

ABSOLUTNÍ IDEA SE VYVÍJÍ V UVEDENÝCH TŘECH STÁDIÍCH, STÁVÁ SE JIMI – ZJEVUJE SE V NICH – JSOU TO JEJÍ FENOMENY (ZJEVY). ZÁROVEŇ VŠAK ONA SKRZE TATO STÁDIA **SAMA SEBE POZNÁVÁ: CO JSEM JÁ?**

K JAKÉMU ZÁVĚRU PŘIŠLA? **JÁ JSEM DUCH, NEJSEM HMOTA.** VŠEMI STÁDII JSEM MUSELA PROJÍT, ABYCH SAMA SEBE POZNALA. V PRVNÍM STÁDIU JSEM ANI NEVĚDĚLA, ŽE EXISTUJI, NEVĚDĚLA JSEM, ŽE NEVÍM, CO JSEM.

- **Hegel našel konečné stádium vývoje a zároveň sebepoznání Absolutní ideje ve své vlastní filosofii. Právě v ní dospěje AI k finále svého vývoje i sebepoznání.** Hegelova filosofie je i konečným stádiem a vrcholem vývoje filosofie v dějinách!
- **Propedeutická funkce spisu Fenomenologie ducha:** Když si spis přečteme a pochopíme jej, dostaneme se na úroveň sebepoznání Absolutní ideje tak, jak jej uchopil Hegel (staneme na úrovni Hegela).

4b) Text: Dějiny filosofie – 1., 2., 3. díl:

- **Vývoj filosofie v jejích dějinách je Hegelem chápán jako nejvyšší způsob sebepoznání Absolutní ideje.** Filosofie je zároveň nejvyšším fenoménem Absolutní ideje (čím se Absolutní idea stala). Ve fenoménu filosofie je totiž nejméně hmoty (téměř žádná) a totální majorita ducha.

5. Postavení člověka v Hegelově systému:

- Je člověk svobodný?
- Nejsme pouhým vývojovým stupněm (fenoménem) Absolutní ideje?
- Lest dějin.

6. Otázky:

- Zastavil Hegel vývoj?
- Patří Hegel mezi tzv. světodějně lidi?